

Helyi közösségek szerepe a természetes vizek horgászati hasznosításában

Minden demokratikus rendszer lényeges sarokköve a szubszidiaritás elve, amely szerint a döntéseket azon a legalacsonyabb szinten kell meghozni és végrehajtani, ahol a megfelelő szakértelem még rendelkezésre áll.

A Tisza-tavi horgászat vonatkozásában is ezt az elvet igyekeztek érvényre juttatni a helyi közösségek, horgászegyesületek és önkormányzatok, amikor 13 évvel ezelőtt megalakították a Tisza-tavi Sporthorgász Kht.-t, és pályázatot nyújtottak be a Tisza-tó halászati hasznosítására.

Célként fogalmaztuk meg, hogy a Tisza-tó, térségünk legjelentősebb erőforrása a korábbiaknál lényegesen nagyobb mértékben járuljon hozzá a térség fejlődéséhez. Nálunk, ahol nincsenek ásványi kincsek, ipari üzemek, híres borospincék, katedrálisok és múzeumok, a horgászatnak nagyon fontos szerepe lehet ebben. Mert van itt egy ősi tiszai tájat idéző vízi világ a maga hihetetlenül gazdag és változatos élővilágával. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy amíg a Balatonban 33 halfaj él, addig a Tisza-tóban közel 50.)

De kanyarodjunk vissza a 2000. évi pályázathoz, amelyen társaságunk nyerte el a Tisza-tó halászati, azaz horgászati hasznosításának jogát. Birtokba jutni azonban csak számos peres eljárás után, 2010. január elsején, tehát 10 évvel később sikerült. Hihetetlen ellenszélben kellett vízre szállnunk. Nemcsak a pereskedés 10 éve alatt felhalmozódott 20 milliós deficittel kellett megküzdenünk, hanem a kíméletlen ellenpropagandával is (Csak emlékeztetőül: a korábbi hasznosító még a 2010-es évre is horgászjegyeket árusított, széles körben propagálva, hogy a vízterületen kizárólag azok érvényesek.) De a helyi közösségek összefogásával és egy hétmilliós bankkölcsön felvételével végül a kilátástalannak tűnő helyzeten is úrrá lettünk, s megkezdhattuk a munkát.

Jogszerű működésünk valamennyi feltételét biztosítottuk (szabályzatok, szerződések stb.), létrehoztunk egy 17 fős munkaszervezetet, és Budapesttől-Debrecenig, de főleg a Tisza-tó környékére koncentrálnak kiépítettünk 70 partnerből álló jegybizományosi hálózatot. Teljesítettük az előírt halasításokat, és 11 fővel felállítottuk az ország egyik leghatékonyabb halóri csoportját, mégpedig kiváló műszaki felszereltséggel. Horgászvendégeink a fogási naplók alapján 76.000 kg halat zsákmányoltak, és az első évünket 11 millió forintos pozitív eredménnyel zártuk.

A második évben (2011) tovább erősödött társaságunk. Széleskörű kapcsolatot építettünk ki a Tisza-tó üzemeltetésében érdekelt vízügyi, vízi rendészeti és természetvédelmi szervekkel, valamint a horgászegyesületekkel és más érintettekkel. Nagyon nagy hangsúlyt fektetünk a tájékoztatásra, és helyi közösség bevonására a döntések előkészítésében. A nyitottság, a nyíltság, a folyamatos tájékoztatás erősíti a bizalmat. Hivatalos honlapunkon, a bizományos partnereinken és halóreinken keresztül napi gyakorisággal látjuk el információval a horgászokat, mert csak így erősödhet az a szemlélet, hogy ez itt a mi vizünk, a mi halunk.

Gazdálkodásunkat 2011-ben már 22 millió forintos eredménnyel zártuk, annak ellenére, hogy az év során korábban soha nem látott mennyiségű halat telepítettünk a tóba. A halzsákmány 117.000 kg-ra nőtt, ami 54 százalékkal haladja meg az előző évi eredményt. Hagyományos halgazdálkodási feladatunkon túl együttműködünk a helyi önkormányzatokkal, különösen a

horgászattal kapcsolatos marketingmunkákban. Elkötelezettek vagyunk a gyermekhorgászat támogatásában is. A Dunától keletre valamennyi általános iskola részére minden évben meghirdetünk egy olyan „Ki mit tud?” vetélkedősorozatot, amelynek végén a résztvevőket Tisza-tavi horgászengedéllyel jutalmazzuk.

A Tisza-tó környezeti állapota, a folyón érkező flakonoktól eltekintve jónak mondható. Ehhez önként vállalt feladatként mi is hozzájárulunk azzal, hogy egy munkatársunk heti gyakorisággal elszállítja a horgászhelyekre kitett zsákokban összegyűlt szemetet.

A tervszerű halgazdálkodás megalapozása érdekében folyamatosan figyelemmel kísérjük a tározó halközösségének alakulását. Figyeljük az egyes fajok állományváltozásait, a halak szaporodását, az ivadékok fejlődését, haljelöléssel a kihelyezett pontyok a növekedését és vándorlását.

2011-től a Tisza-tó 11 különböző részén napi gyakorisággal számoljuk a horgászlétszámot. Ezek az adatok nemcsak a horgászat térbeli, és időbeli eloszlásáról, hanem a térségben játszott szerepéről is tájékoztatnak, ami tavaly mintegy 80.000 horgásznapon realizálódott. Megszerzett ismereteinket a halórzés szervezésében és a haltelepítések helyszíneinek a kiválasztásában is hasznosítjuk. Szeretnénk ugyanis elérni, hogy a kevésbé látogatott területek is népszerűbbé váljanak, mert célunk az egész térség fejlődésének előmozdítása.

Haltelepítéseinket az előírásoknak megfelelően teljesítjük. A telepítendő halakat működésünk kezdete óta kizárólag pályázati úton szerezzük be. Ennek során a lehető legnagyobb nyilvánosságot biztosítjuk, a pályáztatás, a szerződéskötés, a szállítás és a kihelyezés teljes folyamatában. Tudjuk azonban, hogy a halállomány gyarapításának legjobb módja a természetes szaporulat növelése. Részint ezt a célt szolgálja, hogy a jövőben helyi tőpontyoktól származó utódokkal kívánjuk teljesíteni telepítési kötelezettségeinket. A pályáztatás nyomán megkötött termeltetési szerződésnek megfelelően már nevelőtóban fejlődik az a tőpontyivadék, amelyet két-, illetve háromnyaras korában kívánunk majd visszahelyezni. A nagy genetikai változatosságot hordozó tőpontyoktól a nemes pontyokénál nagyobb utódszámot, a betegségekkel szemben jobb ellenálló képességet, a környezethez való jobb alkalmazkodást, a horgon pedig nagyobb vitalitást remélünk.

Egy nyitott, folyton változó síkvidéki víztározón nem könnyű megtervezni a gazdálkodást, hiszen a horgásznapi számát alapvetően befolyásolja a Tisza vízjárása és a mindenkori időjárás. A legnagyobb gondot azonban az alacsony téli vízszint jelenti, amely a nyárinál több mint egy méterrel alacsonyabb. Ez azt jelenti, hogy a halállománynak jelentősen kisebb víztömegben kell áttelelnie, miközben a vermesítésre alkalmas holtmedrek egy része napjainkra feliszapolódott. Ha a téli vízszint nem emelhető jelentős mértékben, akkor mielőbbi kotrással kell biztosítani a halállomány biztonságos áttelelését.

A Tisza-tó kotrása egyébként olyan, központilag is támogatható, széles társadalmi érdeket szolgáló beruházás, amelyet a halászati hasznosítás mellett számos egyéb szempont is indokol.

Egy jól tervezett kotrás eredményeként

- növekszik a tározott víz mennyisége
- javul a tározott víz minősége
- biztonságosabbá válik a halak áttelelése
- csökken a túlszaporodott vízi növényzet mennyisége
- javulnak a vízi közlekedés feltételei
- a kotrási anyag elhelyezésével magasabbá válnak a szigetek, amelyek árvizek esetén vadmenekítő dombok lehetnek
- összességében tehát számos tekintetben javul a Tisza-tó turisztikai értéke

Ha ez megtörténik, akkor nyugodt lelkiismerettel folytathatjuk a halállomány növelésének komoly anyagi befektetéseket igénylő munkálatait (ívóhelyek létesítése, a fokgazdálkodás feltételeinek megteremtése, halnevelés és telepítések), mert nem kell aránytalanul nagy kockázatot vállalnunk az áttelelés bizonytalanságából adódó szűk keresztmetszet miatt.

Elért eredményeink reményt adnak a Tisza-tó halgazdálkodásának töretlen fejlődésére. Társaságunk kész arra, hogy egy alkalmas kotrógépet folyamatosan üzemeltessen, biztosítva azt, hogy a tározó évtizedek múlva is az ország egyik legjobb halasvize legyen, a Tisza teljes középső szakaszán éreztetve jótékony hatását.